

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
nr. 30.
nu se primesc — Manuscrise nu se
returnează.
INSERATE
se primesc în Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
ADURILE de ANUNȚURI:
la N. Dukas Nachf.,
Angenold & Emeric Les-
ch, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
la Brașov: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Lampoll (VII Erzsebet-körsut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
se plătește pe o coloană
de 10 rânduri pentru o publicare.
Publicitățile mai dese după tarife
se învârtă. — RECLAME pe
pagina 5-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 18).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Ca anșul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 99. — Anul LXV.

Brașov, Duminică 5 (18) Mai

1902.

Cum stăm și ce ne mai așteptăm?

Intrebarea din frunte e grea și
nu ne încumetăm, ca simpli
cititori ce suntem, să străbatem cu
ochii spiritului nostru vëlul, cu care
este acoperit viitorul. Voim numai
să desfășurăm cu puține cuvinte
universul de ađi al treburilor noastre națio-
nale și de aici să vedem să ju-
decăm și să conchidem dacă mer-
gem bine și ne putem să aștepta la
bine, ori că în vre-o privință sau
alta am pornit pe cărări primej-
tuoase, ce numai la bine nu pot
duce?

Vorbind mai întâiu de afacerile
noastre naționale, care din cetitori
nu știe și nu simte, că ele nu nu-
mai, că nu înflorește astăzi, dăr-
merg destul de rău, de nu cum-va
dau chiar înderēt? Dacă merg rău
pot fi împrejurările grele și vitrege
de vină, decât dau înderēt atunci
când îndoielă, că noi Românii în-
treg ne purtăm vina în primul rând.

Se găsește ađi o sēmă de omenii
în sinul nostru, cari se dau de mari
politiciani practici și cari pierdun-
du-și răbdarea de-a face rezistență
și mai departe sistemului de asu-
pire, ce a rămas neschimbat, ba s'a
înspririt chiar, sfătuesc pe Români
să dea înapoi de bună voia și decât
stăpânirea nu vrea să le recunoască
nici măcar dreptul și libertatea de
așezare, ce o dă constituția ungu-
răscă, să vină ei, Românii, și să
dăcă cătră cei dela stăpânire: etă
vntem gata a jertfi noi înși-ne din
pretensiunile noastre, a eiunți progra-
mul nostru național, ștergund din
el acele puncte, care vouă vę dis-
plac mai mult, numai să închideți
ochii și să lăsați a-se alege și căți-va
deputați români în dietă, cari să
aibă onorea de a fi insultați acolo,
ca deputații sași și slovaci de ađi,
când vor cere esecutarea legii na-
ționalității lor...

Aceștia sunt omenii „oportuni-
tății“ și ai „acomodării“, omenii,
cari, pentru-ca să pótă gusta și ei
cât-va timp din óla cu carne, sunt
gata a renunța, decât nu formal, de
fapt, la dreptul asupra moșiei ere-
đite dela părinți și strămoși. Despre
aceștia a đis d-l Dr. Alexandru Mo-
csanyi în remarcabilul articol, ce
l'am publicat într'un număr din sęp-
tēmăna trecută, că sunt omenii „cu-
rentului nou“ periculoși, cari cu pro-
punerile lor nu cer nici mai mult,
nici mai puțin decât *abdicația* nós-
tră națională. Căci, ăce distinsul
nostru bărbat, a voi să-ți întocmesci
programul tēu național după pofta
și plăcerea stăpânirii, nu însemnă
decât închinarea acestui program și
a partidului, care și l'a alcătuit, așa-
dăr *abdicația națională*.

Astăzi — ăce d-l Mocsonyi —
nici vorbă nu pótă fi de-o „acțiune
politică cu ore-care sorți de isbēndă“,
când bine e cunoscut că guvernul
nu vrea să știe de nici o concesiu-
ne și tot așa și dieta și presa ma-
ghiară, adecă întręga opiniune pu-
blică șovinistă. Decă chiar să vrea
Românii nu pot ađi părăsi tactica
de luptă a rezistenței pasive și ina-
ugura tactica activității parlamen-
tare; este o amăgire a crede, că
prin ștergerea punctului I și ultim
al programului național, sēu prin
ștergerea tuturor punctelor din el,
am pótă spera noi Românii a pótă
smānci diu māna adversarilor nea-
mului nostru arma suspiciunilor
obligate.

D-l Mocsonyi mai arată în
articolul amintit, că modificarea
programului ar aduce cu sine des-
ființarea partidului nostru și descom-
punerea noastră națională politică și
apoi adaugă: „*Intręga noastră putere
se întemeiază pe principiul solidarității
noastre naționale*. Acest principiu, care
se esprimă prin dogma, că numai
conferența națională e competentă

a aduce concluse obligătore în po-
litica națională, s'ar sparge însē in
momentul, în care noi am părăsi po-
siția principiară a rezistenței pasive...
Adversarilor noștri nu le-am pótă
face ađi un serviciu mai bun, decât
decă am părăsi această poziție. Sē
desvoltăm pe tóte terenurile, ce ne
mai stau deschise, cea mai intensivă
activitate, dăr să afirmăm în cea
mai strictă solidaritate și cu tótă
hotărērea față de politica oficială de
stat de astăzi *pozițiunea noastră prin-
cipiară a rezistenței pasive*“.

După-cum constată dăr cu atāta
claritate logică d-l Ales. Mocsonyi,
în articolul amintit treburile noastre
naționale pot da cu totul înderēt,
decă prin vina noastră, părăsind stē-
gul solidarității, ne-am desbina în
douē sēu mai multe tabere. Atunci
dușmanii noștri cu drept și-ar ride
în pumnii.

Dăr avem credința tare, că
acesta nu va fi!

Revista politică.

Sēptēmăna această au fost des-
bateri importante în cele douē *dele-
gațiuni*, ungară și austriacă. În dele-
gațiunea ungară, ședința de Lună,
la desbaterea bugetului ministe-
riului de esterne, raportorul Max
Falk a pus pe tapet și cestiunea *le-
gei meseriașilor din România*. Legea
această, đise Falk, nedreptătesce pe
supușii ungari și austriaci de reli-
giunea israelită, cari trăesc în Ro-
mânia; rógă pe ministrul de es-
terne să declare, decât consideră de
basată învinuirea această, și decât da,
în ce mod s'ar pótă pune capēt ace-
stei nedreptăți.

Ministrul Goluchowski a rēspuns
îndată đicend între altele, că cei
mai mulți dintre Jidovii din Romā-
nia erau sub protecțiunea Austro-
Ungariei. Deși trăiau în România-

ei s'au adresat în mai multe rēn,
duri Austro-Ungariei, ca la putere
protectoră. Ei nu și-au împlinit da-
torințele față de patria lor și la
1888 Austro-Ungaria i-a liberat de
sub protecțiunea sa. *România însē nu
i-a primit de supuși ai săi*, așa că nici nu
se pótă stabili ađi la care stat apar-
țin acești indiviđi. *Austro-Ungaria* —
continuă Goluchowski — *n'are nici
un drept de a se amesteca în afacerea
această și ea trebuie să se restringă
la apărarea contra urmărilor neplă-
cute, ce pótă să le aibă legea me-
seriașilor din România, întru cât
acei jidovi fără lucru ar emigra din
România aici*.

Nereușita încercării lui Max
Falk pótă slugi de învățatură și al-
torprietinii ai Jidovilor ca să nu mai
umblă cu fel și fel de tertipurii în-
cercand să provóce amestecul gu-
vernelor străine în afacerile interne
ale altor state independente, numai
de hatirul evreilor rētăcitorii.

În ședința de Marți tot delega-
țiunea ungară, comisiunea pentru ar-
mată, a desbătut bugetul armatei
comune. Ministrul de război *Krieg-
hammer* a rēspuns scurt și cuprindē-
tor la tóte obiecțiunile, ce le-au făcut
delegații maghiari. În ședința de Joi
s'a desbătut bugetul marinei.

*
În dieta ungară, ședința dela 12
Mai, a fost éráși vorba de *cestiunea
naționalității lor*. De astă-dată s'a aflat
un deputat, și încă guvernamental,
care a atins în cestiunea această o
córdă mai domóla. El se numesc
Kristoffy Jozsef, alesul cercului Nădlac.
Acest Kristoffy a spus între altele,
că nu e de părerea acelora, cari în
cestiunea naționalităților vęd numai
primejdi. Alții sunt răpiti de vehe-
mență față cu naționalitățile, lucru
care nu pótă contribui la liniștirea
spiritelor, nici la o deslegare dorită
a cestiunei naționalităților. E o mare
greșelă, decât neînțelegerile esistente

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Căntece.

I.

Când femeea 'ți đice: „dute!“
Nu cum-va să plec, străine;
O să-i pară rău draguții
Și-o să plângă după tine.

Când femeea 'ți đice: „vino!“
Începund să-ți facă glume,
Nu cum-va să stai pe gânduri;
Fă-ți o cruce..., plēcă 'n lume!...

II.

Ađi senin și mâne nor
Ca senin să fie érá...
— Suflet vecinic călētor,
Nu te 'nrede 'n primăvară.

Când femeia 'ți ese 'n prag,
Și ca trestia se 'ndóie,
Sub surisu-i cald și drag
Stă ascuns un nor de plóie.

De-o găsești plângend: atât!

Fă-te că nu iai aminte;
O să-ți sară după gât
Mai frumoasă ca 'nainte!

Z. Bărsan.

Românii în lumină străină.

În numărul trecut am început
numai, să vorbesc despre cartea un-
gurăscă a lui Eder, scrisă înainte de
asta cu 106 ani și tradusă apoi în
nemțesce, dăr n'am avut loc să re-
produc ceva din ea, pentru-ca să
vedem anume, cum vorbesce el des-
pre poporul românesc, băștinaș în
țera această.

Astăzi, înainte de a reproduce
ceea ce a scris Eder despre noi, vrēu
să constat încă odată printr'un esem-
plu din đilele noastre, că isvorul cel
mare și murdar, ura, din care a
eșit tótă ocara și hula și batjocura
străinilor asupra neamului nostru în
timp de atâtea sute de ani, nici până
în điuva de astăzi n'a secat.

Era în Viena un mare geograf,
mult lăudat pentru învățatura sa,
mi-se pare că trăiesce încă, cel
puțin eu nu-mi aduc aminte să fi
cetit, că a murit. Il chiamă Dr. Frie-
drich Umlauf. Bărbatul acesta a scos
o carte mare poporală ilustrată (cu
chipuri) careia i-a dat titlul „*Die oest.
ung. Monarchie*“ (Monarchia austro-
ungară) și a apărut în ediția II la
1883. Aici sunt descrise tóte popó-
rele, câte locuiesc în împărăția această.
Nu e scrisă tótă cartea de Umlauf,
ci el a avut ca ajutóre și pe alți
„învęțați“, cari cunoseau — cel pu-
țin așa điceau ei — și mai bine de-
cât Umlauf pe unele dintre popóre,
unde pótă că Umlauf nu avusese
prilej să mērgă în persoană. Partea
referitóre la Români a scris'o un
óre-care Berg. Acuma, vę rog, iubiți
Români, ascultați câte-va pasage, ca
să vedeți, cum scrie Neamțul (ori ji-
dov, ori ce-o fi) despre voi:

„La Români — ăce Berg — bărbății
sunt de comun de statură mică și de o
construcție regulată. Ei sunt greoi și târđii

în mișcare. greutatea asta are însē mai mult
caracterul *trindăviei*, decât al neghibiei.
.... Colórea întunecată e mai mult din
pricina sórelui și a vântului, decât caracte-
ristica rasei — tocmai ca la *țigani*. Ochii
în cea mai mare parte negri, totđuna au
o expresiune *viclénă*, în mânia scłipesc viu,
de obicei însē sunt ațintiți cu umilintă
în pământ. Pērul lung, întunecat și des
e în *neorinduiată sēlbatică și nepeptănat*...
Romānul are mustețe lungi și dese barbă
însē nu pórtă nici odată, căci această este
privilegiul popii.

„Romānul e *laș* (adică fricos), *insidios*
(adecă care pune cursă), *viclén*, *crudel* și
trindav. El nu atacă nici odată *fățis pe un
bărbat*, mai ales decât acesta e *înarmat de
armă* Romānul are o *sfântă frică*. El atacă
numai pe *furiș sēu* decât sunt în număr
mai mare, cu scop de a *jefui*, de *pıldă
spărgend casa în ceea-ce el nu face deosebire
între străini și Români*. Cum e atunci
el face *crudelitățile cele mai neomenóse*.

„A pierde vara e *fericirea vieții lui*,
el își lasă femeia să lucreze în locul lui,
ér plăcerea lui cea mai mare este, decât
pe vremea când se coc prunele, pótă să

sunt prefăcute în ură fără margini, și numai serioșitatea și obiectivitatea sunt mijloacele prin care s'ar pute stîrpi semința neînțelegerilor. În tot decursul desbaterilor, din partea oratorilor naționalităților nu s'a făcut nici o declarațiune, care se p'otă fi luată de basă pentru a face deducțiunea, că naționalitățile ar tinde la destrămarea statului milenar; din contră toți oratorii s'au declarat credincioși ai națiunii ungare unitare și indisolubile. Spune, că existența vieții de stat trebuie căutată în armonia și unitatea tuturor popoarelor lui, care însă nu se va pute dobîndi, decât decă li-se vor lăsa naționalităților moravurile, obiceiurile, limba și cultura și drepturile lor legale. La care ele țin cu îndărătnicie. Libertatea individuală și culturală ar fi singura cale corăspundătoare pentru rezolvarea cestiunii naționalităților. Deja sunt semne, că unii s'au întors de pe calea de gravitare înafară. Acesta este un pas făcut din partea naționalităților, și ar fi o greșală, un lucru primejdios, decă în astfel de împrejurări s'ar apela la silnicie, cum s'a țin dintr'o parte cu ocazia desbaterilor.

Discursul lui Kristoffy a făcut sânge rău la Maghiarii din dietă și a produs un ecou de nemulțumire chiar și în gazetele guvernului.

Tot cestiunea naționalităților a fost atinsă în ședința de alaltă-eri a dietei și din partea deputatului sas Dr. Lindner. El dîse că ađi cestiunea naționalităților nu se mai p'ote înăbuși și e o esperiență destul de scumpă, că nerespectarea legii naționalităților n'a dus la scop. Se unesce cu părerile lui Kristoffy, ce folos însă, că ele nu află resunet. Judecătorii sunt acelea cari calcă legea naționalităților, căci întrebuintează exclusiv limba maghiară, pe când legea dispune alt-fel. Pe timpul lui Banffy tot s'a mai ținut sēmă de legea din 1868, dēr de când a venit Szell la putere, judecătorii chiar și numai din comoditate, își bat joc de legea decăta.

Lui Lindner i-a rēspuns ministru-președinte Szell. El dîse, că Sașii își ascund planurile lor în înținerie, ei stau înainte cu pretensiuni atāt de elastice, încāt nici nu p'ote sta de vorbă cu ei. Pe pretensiunile Sașilor nu se află tot-deuna timbrul statului maghiar. Limba judecătorilor numai maghiară p'ote să fie, despre asta nu mai încapē discuții (!) și tōte partidele din dietă resping atacurile de felul celor, ce le îndrēptă Lindner. — Lindner replicând spune, că și cetățenii de altă rassă pot să fie buni

patrioți, ér nu numai Maghiarii. Dispozițiunile legii însă nu sunt respectate, o repetă decăta, și rōgă pe d-l Szell să-i dea voie a-se socoti și după vorbele acestea de bun patriot.

*

În tr'una din ședințele trecute ale dietei, ministru președinte Szell ripostând la atacurile ce s'au îndreptat contra lui în cestiunea pactului austro-ungar. a țin între altele, că guvernul unguresc a alcătuit deja planul tarifului vamal autonom așa fel, încāt în timp de trei săptămāni p'ote să trecă la teritorul vamal independent. Declarația decăta a făcut senzație în cercurile politice austriace și unii deputați austriaci au lansat ideea, că camera austriacă să pornescă acțiune energică contra ei.

*

S. iri sosite din Africa-de-Sud lasă a-se presupune, că războiul anglo-bur nu se va sfîrși curēnd. Din cauza decăta și Englesii țin, că cea mai bună garanție a păcii este continuarea energică a războiului. „Standard“ primescē din Amsterdam scirea, că în cercurile bure de acolo se spune, că poziția Burilor a ađe atāt de tare, încāt ei sunt decisi a continua lupta pentru independență.

Programul paradei dela 10 Maiu.

Etă programul paradei de 10 Maiu, aniversarea a 25-a a războiului pentru independența Romāniei:

M. S. Regele va pleca dela palatul regal la orele 11 a. m., precedat de un escadron de gendarmī cālari, trāsura d-lui prefect al poliției, trāsura regală în care vor lua loc MM. LL. Regele și Regina, un al doilea escadron de gendarmī cālari va incheia cortegiul.

Cortegiul regal va percurge stradele Episcopiei, Corăbiei, Primăverii, până la pavilionul, ce se va construi la intersecția str. Romană cu bulevardul Colței Aci Majestățile Lor vor fi primiți de AA. LL. RR. Principele Moștenitor, I. P. S. S. Metropolitanul Primat, d-nii miniștri, înalții demnitari ai statului, corpul diplomatic, etc.

După sosirea MM. LL., I. P. S. Sa Metropolitanul Primat, încunjurat de înaltul cler, va oficia obiceiul Te-Deum, după care se va procede la țințuirea și sfințirea nouelor drapele, cari se vor distribui corpurilor de trupă, cari au luat parte în războiul independenței.

După terminarea acestei solemnități, M. S. Regina, A. S. R. Principeasa Maria și micii Principi, vor lua loc în trāsura regală și vor merge la pavilionul, ce se va construi la locul de defilare pe piēta Victoriei.

A. S. R. Principele Ferdinand va merge a lua comanda trupelor, cari vor forma divizia 4 de infanterie.

M. S. Regele, apoi, va încăleca și urmat de statul major și atașaii militari străini, va trece în revistă trupele, cari vor fi înșirate pe bulevardul Colței, șoseaua Jianului, str. Ghica și șoseua Chiseleff, luând loc în drēpta tribunei regale, unde va primi defilarea trupelor, care se va face în ordinea cum am arātāt deja.

După defilare, cortegiul va merge la palatul regal, parcurgēnd calea Victoriei.

În stānga tribunei regale se va construi tribuna diplomatică și tribuna militară, ér în fața tribunei regale, lângă palatul Sturza, se vor construi tribunele primăriei, ministeriului de interne, și tribuna pressei.

Dela orele 9 dimineța și până la intrarea cortegiului regal la palat, circulația va fi oprită pe calea Victoriei, str. Episcopiei, Corăbiei, Primăverii, bulev. Colței, șos. Jianu, str. Ghica și șos. Chiseleff, până la monetărie.

Sēra, calea Victoriei va fi iluminată, ér circulația trāsurilor va fi oprită dela orele 8 jum. sēra până la 12 ore nōptea.

În acea țin în tōte orașele din teră se vor oficia Te-Deumuri, la cari vor asista autoritățile civile și militare.

Festivitatea aranjată în Beiuș

cu ocaziunea jubileului de 50 ani a preoției I. P. S. D. Episcop MICHAEL PAVEL.

I. P. S. D-n Michael Pavel, episcopul diecesei gr. cat. romāne de Oradea-mare în 21 Martie a implinit 50 de ani de când a luat darul preoției. Cu decăta ocaziune Romānii din tōte părțile țerii au grăbit a-și prezenta omagiile și a da expresiune sentimentelor de venerațiune și recunoscință față de prelatul jubilar. Jurnalistica romānă și-a adus tributul sēu din decăta ocaziune. Am cetit pe rēnd tot ce s'a scris și publicat la adresa episcopului Pavel, dēr din Beiuș puțin — fōrte puțin am putut ceti. Causa pentru care Beiușul, opidul așa ținēnd rēșfāt al jubilantului — a rēmas îndērēt, atuncē când întreaga lume romānă sērbătoresce pe bărbatul, cara timp de jumētate de veac a urmat dreptatea, pietatea, credința iubirea, răbdarea și blāndețea, este că bărbatului conducător din Beiuș șiceau, că prelatul jubilar în Dumineca Tomei și-a ținut primația, adecă a adus prima jrtfă la altarul Domnului, drept ce au decisi, că în Beiuș la Dumineca Tomei vor jubila.

Așa-dēr în Beiuș până în prezent domnia tăcere și unde e tăcere acolo se pregătesce ceva, acolo muncesc omēnii.

Festivitatea amintită s'a aranjat după programul ce vi-l'am trimis în țințele trecute. Dați-mi voie acum, d-le redactor, să înregistreze cele petrecute și vēdute în țințele aceste festive (3 și 4 Maiu) în Beiuș. O fac decăta cu cea mai mare plăcere fiind

și în prezent cuprins și stăpānit de acele momente neuitate. Cu drept cuvēt pot constata, că concertul aranjat în țința primăriei de elevii și elevele institutelor de învățământ din Beiuș în sala cea nouă de gimnastică a gimnasiului a fost un important eveniment în progresul cultural și musical al tinerimei.

Concertul.

În țința pomenită la orele 5 p. m. când între urale de „sē traescă“ a intrat în sala frumos împodobită și plin îndesată de un public elegant Escel. Sa D. Episcop jubilar, însoțit de Ilustr. Sa D. Episcop Dr. D. Radu, Il. Sa D. prelat Dr. Aug. Lăran, Magnif. D. M. Nyeș, de direcț. gimnas. Ioan Butean, și Vas. Stefanica, dir. școlii civile de fete; corul mixt al elevilor și elevilor au cāntat *Imnul Arhierului*. Tot acest cor a mai cāntat piesa „Concert“ de Musicescu. Vocea frumoasă și arta cu care s'au nuaștat cāntările ne-au încāntat pe cei preșenți și au produs un entusiasim general, care a ajuns la culme când s'a cāntat piesa „Concert“ de Musicescu.

Asemenea mult ne-a încāntat și piesele executate de corul elevilor din gimnasiul inferior, precum și cele executate de corul bărbătesc și orchestra gimnasială și de cea a octavanilor, numai puțin piesele executate de cāte-va eleve de ale școlii civile la două piane.

Toți debutanții s'au achitat cu atāt succes, încāt inimile nōstre a tuturor a brau de emoțiune și pot să constat, că tēnerimea a dovedit, ce a învățat, ce știe și ce progres a făcut.

D-butul splendid al bravilor tineri și gingașelor eleve aduce laudă atāt înștitutelor cât și conducătorilor acelor înștitute în genere și în special domnei și domnului Bușiția, cari la rēndul lor cu mult zel și însuflețire și-au implinit datoia.

Tot atāt de succese au fost și declarațiunile.

Momente pline de bucurie sufletă și mândrie națională am avut cu toți, cānd 13 eleve ale școlii civile au reprezentat scena alegorică cu cor „Omagiul lumilor“, dintre cari nua reprezenta timpul, ér celelalte cāte 12 lūni ale anului. Aceste fetițe rēnd pe rēnd în cuvinte alese, armonioșe și-au prezentat fie-care omagiile sale înalt P. S. D. Episcop fundatorul școlii de fete enarând una cāte una faptele mărețe ale jubilantului, așa precum au fost îndeplinite în luna pe care o reprezenta. avēnd fie-care costumul corăspundător acelei lūni. Scena decăta pe mulți dintre cei preșenți ne-a frapat și emoționat până la lacrimi. Laudă d. directoru a școlii civ. de fete, care a preîncrat și localisat decăta scenă.

Cuvēntul festiv,

rostit de directorul gimnasial I. Butean.

În lume nimic nu-i stabil; nimic eternic, nimic în paușă depiină. Tōte sunt în lucrare, în fierbere, în mișcare. Stāncele

stea lungit pe burtă, uitānduse în sus la prune (cam greu lucru, jupāne Berg, să se uite cineva în sus la prune, când e culcat pe burtă!) Se vadă cum cresc și lingēnduși buzele după rachiul, ce o să iasă din ele.

„Cultura spirituală a Romānului e aprōpe nulă. Cetirea și scrierea este o artă, pe care numai în fōrte rare casuri o posedă.... Gradul de cultură al Romānului e fōrte inferior. Cāntecile lor sunt monotōne și mai fără nici o melodie. Poesia la Romāni nu e acasă, poeții mai însemnați lipsesc de tot; peste tot literatura națională e puțin cultivată. Romānii sunt plini de superstiții (credințe deșerte) și țin mult la presemne, vrăji etc. Vrednică de a fi amintită este credința în vampiri. Omēnii cu păr roș sunt considerați de vampiri, cari după mōrte sug sāngele dela fetele tinere“.

Decă am ceti asemenea lucruri despre un popor sēlbatic din centrul Africeii, sēu mai sciu eu de unde, ne-ar cuprinde o milă și am țin sērăcii, ce nenorociți! Dēr e vorba de un popor de mai multe milioane din monarhia austro-ungară, despre care se scrie așa la anul Domnului

1853! Un popor, care până la decăta epocă a dat nenumērate dovedē de destoinicie pe tōte terenele, chiar și pe terenul cultural. Cāntecile nōstre dovedesc, că poporul nostru posedă o adevērată comoră poetică, pe care vin să o culēgă, să o publice și să o admire străinii. Doinele, strigăturile, chiuiturile nōstre cuprind une-orē idei atāt de geniale, cum nu găsescē în cei mai mari poeți ai apusului civilizat. Și totuși cartea lui Umlauf îndrāsnesce a afirma, că poesia este un lucru necunoscut la Romāni. Melodiile nōstre cuprind o musică atāt de sublimă, încāt străinii vin și ni-o fură și punēndu-o pe note o dau în vileag ca compoziția lor, cum a făcut Reményi cu „Repülj fecském“, pe care aușindu-o, îndatā recunoscē, că e „doina pēcurariului“, pe care o cānta, când și-a perdut oile.

* * *

Acuma m'am întins éră cu vorba și... din tipografie, imi vine porunca, să nu mai scriu, că nu este loc în

gazetă. Va să țină, când țin-ar veni mai tare dragul de povestit, ești oprit și trebuie să tacē érăși o săptămānă. Dēr nu e nimica, numai sānētate să fie și să dea Dumneșeu să pot povesti și despre lucruri mai înveselitoare, decât bîrfelile străinilor despre neamul romānesc.

Delaletca.

Arlesiana.

După Alphonse Daudet.

Ca să coborî în sat pe din jos de mōra mea, trebuia să trecē pe dinaintea unei cocioabe aședată lângă drum în fundul unei curți mari plantată cu arbori. Era în adevēr tipul casei gospodare de provincie, cu olandele sale roșii, cu fațada înegrită și neregulată, apoi prin curte și-rul de hambare, o mulțime de unelte de gospodărie și tufele de erbă, cari rēsăriau prin tōte părțile.

De ce casa asta m'a oprit pe loc, de ce decăta pōrtă închisă m'a făcut să mi-se bată inima?... Nu sciu, n'ași putē să

spun, dēr decăta locuință mi-a făcut frid. Era atāt liniște prin prejuri...

Când treceai, cānii nu mai lătrau și paserile alergau fără nici un șgomot.

Înlăuntru nici o șoptă! Nimic, nici măcar sunetul unui clopoțel.... Fereștrele fără perdele și fumul ce se țințidea leneș pe coperiș, te făcea să cređi, că-i o casă pustie.

Erī, în toiul amēduului, mă întorceam din sat și ca să mă fereșc de căldură, o luai pe lângă ziduri, pe la umbra arborilor. Pe drum înaintea cocioabei servitorii tăcuți încārcaseră o căruță de fin. Pōrta era deschisă. Aruncaii o privire în tōte și vēđui în fundul curței ședēnd, cu capul în palme, pe o lespede de pētră un bătrān albit, îmbrăcat cu o vestă scurț și cu nisce pantaloni numai sdrențe. Mă arātai. Un om imi spuse pe șoptite:

— Tăcere, acesta e stăpānul. Așa e sērmanul de când cu nenorocirea cu fiu-sēu.

În momentul acesta o femeie, cu un bășeș de mână, trecu pe lângă noi și intră în curte.

Omul adăugă:

...par a fi neclintite, în nemiscare, și ele s'au format pe încetul, grandorea este munca vécuurilor. Cristalele se înalță mereu și numai în forma lor proprie. Apa, ce n'are alinare, ci străbate suptă și inima pământului, se ridică în văzduh, séménă cu omul; e compusă din oxigen și hidrogen, ca omul din trup și din suflet. Oxigenul alimenteză lumina și căldura, cum sufletul, hidrogenul stinge focul și luminează lumina, ca trupul omului. Mișcarea plăcută al florilor, susurul adietor al frunzelor sunt șoapta, graiul lor, prin care se îndulcesc, comunică unele cu altele, și prestesc de bine și rău, ca ómenii între sine.

Viéță, mișcare pretutindenți; unde-i mișcare acolo e viéță și unde nu-i mișcare nu mai e viéță!

Bétránul pământ, din care am fost făcúți, împreună cu toate corpurile ceresci au primit a-se învéri în jurul osiei lor, adevérata arteră a vieții în sine, care dă s'ar ciunța când-va, ele devin inerte, moarte.

Însă precum cósă mortii, fie ea, cât de ascuțită, nu pôte împedeca viéța ómeniei, așa stingerea óre când-va a unui altui corp ceresc, nu pôte distruge viéța universului, până când îi place Creatorului, dela care toate au primit ființă, să care singur pôte se le dea éráși neființei. Seamea mișcare și fěrberé putem observa în viéța morală și cea socială a omului; și că viéța nici nu e alt-ceva, decât o mișcare continuă. Spiritul și materia, sufletul și trupul, binele și răul, virtutea și păcatul stau față în față. Frații cu frații, némuri și némuri popóre cu popóre îi adii în dușmănie. Lupta pentru existență o vedem pretutindenți, ca urmarea pedepsei: „cu sudóru pe feței țale câștiga-vei pânea; hodină nu se mai sperezi, decât dincolo de mórte, în sinurile lui Avram.

În această luptă învérșunată caracterul firme tind și trec înainte, cele slabe dau îndérét, séu ca inerte sunt tirite de pórții. Sute și mii desinguratici și familii, miniórá strălúcite și puternice dispărúťau în noian fără de urmă, dér tot atunci când lor s'au avéntat alte sute și mii din ómul celor nebágați în sémă, prin sírguința neobosită, devenind cei dintâii din cei din urmă, pe când cei dintâii ajuns'au cei din urmă.

Munca, labóre este partea omului pe pământ! Fără de lucrare neobosită și învérșunată nu este propășire nici în viéța celor singuratici, nici în a familiilor, nici în a ómenității, nici în a națiunilor.

Lucru, labóre se fie dečí deviza vósă. Inubiților tineri, lucru cinstit. neobosit și învérșunată! Și în această lucrare se nu bagate nimic, nimic! Vedeți rugăciunile fěrberé de séra și diminéța, cercetarea bisecției cu evlavie, punctualitatea în frecuența șólei, atenziunea încordată la prelept, diligența neobosită în studiere, acurățarea în agendele vóstre buna purtare scl. — toate la prima vedere vi-sé par lucruri bagatele, scrutând însă mai adénc, veți afla, că toate aceste sunt lucruri esențiale și indispensabile, ca să vă puteți valde la puterile date dela Dumneđu, acum în studenți érá mai târziu în viéța publică, ca să vă folosiți ai bisericeii și némului nostru.

În urmă caracterele indiviđilor singuratici în tocmăi ca și a familiilor și națiunilor este „un mosaic“ construit din petrițele în sine bagatele, de nici un preț, dér

unite între sine ce armonie, ce maiestate, ce grandiositate vei puté afla în ele! N'au avut bétránii drept, când au stabilit de axiomă: „*Concordia parvae res crescunt discordia maximae dilabuntur*“?...!

N'a avut drept Chichindeal, când esclamá: „Minte, nație románescă, când te vei lumina, mai mărită nație ca tine nu afla!?... N'a avut drept poetul esclámând: „Uniți-vé în cuget, uniți-vé 'n simțiri!... Érá sf. Scriptură la tóte ne îndemnă: „Sé fiți voi una, precum eu și Tatăl una suntem!“....

Pământul, din care am fost luați tinde a-ne da linisce și fěrceire. Scut, adăpost nutremént ne dá, în belșug, decât că nu-i destul. Omul, cea mai nobilă creatură, părăș s'a făcut de o scánțee dumneđuescă, de mintea rațională, care-l ridică peste pământ și peste tóte creaturile. Chiámát a fost spre fěrceire desévărșită, dér abusat'a de cel mai prețios darși făcúťu-s'a mai nefericit decât tărătoarele pământului. Seta de ambițiune, setea neastimpărátă de bogății, de predomnie nu o mai pot potoli nici róda uscatului, nici picurii de mare. Flámánđi suntem nu de lipsa nutreméntului, însetăm nu de apă rėcoritoare, ci de sángele nostru propriu.

Viéța, — inubiților tineri! e o luptă necurmată. Noi cari suntem adii în lupta vieții ne punem capetele la odihnă în patul pregătit de părinții noștrii, — și voi, în acel pregătit de noi, Părinții noștrii, moșii și strămoșii sunt trecutuli, noi suntem presintele și voi sunteți viitorul. Dér bine sé luați sémă, că în trecut ne adăpostim, în presente ne hrănim și numai în viitor trăim. Datorințele părinților față de noi au fost grele, ale nóstre față de voi și mai grele, ale vóstre față de urmașii vóstri vor fi potențate.

Dér nu desperați! Părinții, moșii și strămoșii noștri au avut nádejdea în noi, noi am susținut nádejdea în voi; ér voi n'aveți dreptul a desnádejđuți în urmașii vóștrii. Aci, în locașurile aceste sfinte, s'a pus basa trecutului și a presintelui, se pune acum basă și „viitorului“.

Vé veți întórce în lume. Zidurile aceste, cari adii vi-se par imposante și chiar gigantice, pitici le veți afla în fața altor ziduri grandioase. Și totuși aceste clădiri modeste trebe sé vé fiá mai prețioase, mai adénc tipărite în inimile vóstre, și trebe sé le aflați mai durabile, decât alte clădiri mărețe, pentru-că de și voi n'ați adoperat, n'ați mișcat nici o petró la ele, totuși aceste sunt ale vóstre. Da! ale vóstre, pentru-că ele conțin speranța unui viitor fěrceit; drept ce sunteți datorii cu cea mai adéncă recunoscință și profundă venerațiune față de marinimoșii fundatori, cu cínste covenită față de fie-care zidar, mėsar, bárdăș, tinichier, díler séu de alt soi, cari au conferit la crediarea acestor palestre.

Vé rog nu abusați de ele, păstrați-le neatine, nu le pátați, ca sé le puteți lása urmașilor vóștrii drept ereditate, de unde sé-și póťá scóťe puteri, cum voi scóťeți, lumină, cum voi vé luminați, căldură, cum voi vé încálđiți, róda, cum voi secerati după munca vóstră de ómenie.

Cărțile sunt cei mai indispensabili tovarășii ai vóștri, căci sunteți cörturari. E bine! cărțile cele bune, edificátore ne fac plăcere, și ne tind ajutor în desvoltarea și întărirea caracterului nostru pe calea dréptă dér bine sé luați sémă, cărțile cele rele și destructive vé vor conduce la povérniș.

Ignatiu Loyola, rănit în lupta dela Pampelone zace în șpital; — cetesce numai așa de distrațiune viața S-ților, — și-ápoi sub impresiunea primită întemeiază Ordul viguros și cu atât mai temut al Jesuiților.

Vedeți, noi admirăm pe filosofi antici și nerăpesc figurile mari din mitologie. Voi încă vé delectați mult în cetirea lor, însă folos adevérat numai atunci veți avé díntr'énșii, decă îi veți căuta și voi, precum noi îi căutăm, prin prizma credinței creștine.

Vedeți, Ercole a fost și rămâne prototipul puterii fizice. În leagăn a sgramat șerpi, îndeplinit'a mai târđiu 12 muncii, ce petrec puterea ómenescă, între cari curățirea staulului lui Augias. În urmă s'a dat la trântă cu Anteu fiul Geei. Trântitu-l'a de nenumerate-óri la pământ, dér Anteu primind tot-déuna puteri noue dela pământ, mamă-sa Gea, s'a luptat mai departe. Atunci Ercole prinde minte, îl ridică pe Anteu în vėzduh și acolo 'l sgramă fără ca sé fi atins pământul.

Bine a făcut? Óre aceste două puteri uriașe, înțelese între sine nu puteau sé producă mai mult bine ómeniei?!... Ercole a făcut o bravură și nimic mai mult, dér în această luptă s'a mistuit și pe sine însuși.

Bétránul Seneca a scris o carte despre desprețuirea averilor lumesce, dér însuși nu s'a putut desbara de ele. Krates filosoful bogat, și-a vėrsat comorile sale în mare dícend: „Vé cufund, ea au sé nu fiu cufundat cu voi!“ — Așa-i, că-l admirați pe acest filosof págán, și vé încánțați la esemplul ce vi-l'a dat?!... Dér vedeți Krates bine a lucrat pentru sine, dér rău a făcut, când de moștenitor al séu și-a ales marea și nu peséracii lipsiți ai némului séu.

Diogene, prototipul cinismului, vé stă mereu înainte, care 'și lapédă și lingura de lemn, când véđu pe un țėran, bėnd din mână. Díua la méđă-đi a umblat cu lampa aprinsă. ca sé póťá gási vre-un om drept. Rugatu-s'a înainte a unei stánčí, ca sé se deprindă cu îndurarea, respective cu nemilosentia ómenilor. N'a póťit nimic dela Alesandru cel Mare, decât sé nu-i opréscă rádele sórelui la cari se încálđia. „Nu-mi lua ce nu-mi poți dá“ díse. „De n'ași fi Alesandru, plăcé-mi-ar sé fiu Diogene“ așa regele.

Póťe sé fie mai magulitor ceva, decât această enunțațiune din gura unui cuceritor de lume? Nu-l vedeți pe Diogene în deplina splendóre a înțelepciunii sale? Și totuși vé întreb, ce folos a adus cinismul lui Diogene concetățenilor séi séu ómeniei?

Ce altă e vederea creștinismului! „Mergi, de-ți vinde avuția și o împărtesce celor séraci, ápoi vino după mine“, sună graiul Mántuitorului cătră tinerul bogat, care sé mândri, că a ținut porunciile tóte. Aduceți în comparațiune filosofia cea págánă cu filosofia creștină depusă în sf. Scriptură și opurile sfinților părinți. Aséménați cinismul págán al lui Diogene cu cinismul creștin al întemeietorului acestor institute, trageți paralelă între enunțațiunea lui Alesandru cel Mare cătră Diogene, și distincțiunea și recunoscința preainaltă a Majestății Sale glorios domnitorului rege apostolic Francisc Iosif I. față de clăditorul și patronul institutelor nóstre, mai luați în sémă și darul celui Preainalt, că póťá sé și vadă cu ochii séi trupesci fructele îmbelșugate ale labórei și suferințelor sale, reprimind cu mândrie la un semisecul întreg, de

când prin darul spiritului sf. și punerea mánilor episcopului séu a primit dreptul de a servi la altarul Domnului, ținėndu-și primitia de aur în díua de mână.

Esc. D. Episcop patron! Binecuvėntată a fost rađa dintăi, care v'a luminat și încálđit în leagăn, binecuvėntați pașii dintăi, care i-ați făcut în viéța și cariera, ce a-ți percurs'o. Fie binecuvėntate faptele, cari vé vor însoți dincolo de mórment, și aceste clădiri, cari vé vor susține memoria din generațiuni în generațiuni.

Și acum Prea sfințite Părinte Episcop Patron! Binecuvėntă-ne pe toți, cari ne adăpostim în zidurile aceste; pe toți fideliții creștinoși, și în genere pe toți binecredincioșii creștini!

După terminarea acestei meduóse cuvėntări, ținută cu multă vervă și entusiasim, între sgomotoase aplause și urale de „sé trăescă“ la adresa jubilandului, s'a continuat esecutarea programei.

(Va urma.)

O mare catastrofă.

În diminéța de 8 Maiú n. orașul *Saint-Pierre* din insula Martinica (grupul Antilelor-mici) a căđut victimă unei mari catastrofe.

Vulcanul *Mont Pelée*, înalt de 1350 metri, face parte din lanțul de munți care străbate insula Martinica. El este împădurit până la vėrf și timp de cincideci de ani a fost liniștit. În diminéța dílei de 8 Maiú însă, după o jumătate de veac de amorțire, *Mont Pelée* ca un monstru colosal și c'o furie teribilă a erupt. Lava isbučnind din craterul de 150 metri diametru, s'a revėrsat asupra orașului *Saint Pierre* și în câte-va clipite a înmormėntat orașul și pe locuitorii lui sub cenușa de foc, care s'a descărcat asupra-i. S'au prăpădit toți cei 28 mii locuitori ai orașului, și alte 12 mii din localitățile de prin prejur. Cu totul așa-der *patru-deci de mii de ómení*. Cei cari au încercat sé fugă, au fost ajunși și îngropați de lava și cenușa arđétore și de pietrii róșite de foc.

Vre-o 20 de corábii, cari se aflau în frumosul port din Martinica, au căđut și ele victimă catastrofei. Cenușa înfocată cădea în mare la o distanță de đece mii de cóstă. Din cauza acésta vapórele, cari voiau sé fugă, n'au putut sé scape. Pe timpul catastrofei marea a avut un teribil reflux.

În fostul oraș nu se mai vėd acum decât ruine fumegánde și pământul se cutremurá cu sgomote teribile. În câte-va puncte s'au deschis crepăturí, cari au înghițit părți întregi de oraș. Din tóte lacurile insulei Martinica ies aburí nádúșitori și întregul archipelag al Antilelor e învėlit de un nor enorm de fum. Ríurile s'au revėrsat și au înecat tótă partea de miađă-nópte a insulei.

Afară de acésta toți vulcanii din America-de-nord și din America centrală au început sé erumpă. Vulcanul „*Jona*“, care de 30 de ani parea stíns, a început

—...Se întorc dela liturghie. Se duc în tóte dílele la biserica de când s'a omorúť báiatul. O, d-le, ce nenorocire!... Cătră-séu și acum póťá hainele mortu...; nimic nu-l póťe face sé uite... Hi hi hi! hi bóla!

Căruța se gátia de plecare. Eu, doind sé sciu tótă povestea acestei întėm-părți, mă rugai de căruțaș sé mé lase sé vé ure lângă el și acolo sus, în carul cu el, auđii acésta tristă povestire:

*

Îl chema Jan. Era un țėran voinic de doné-đeci de ani, frumos ca o fată de vėrbă și cu infățisarea deschisă. Cum era el așa de frumos, femeile mi-l furau din ochi; dér el numai pe una o avea la sutet, — o Arlesiană mititică, îmbrăcată numai în caifele și 'n dantele, pe care o întâlnise odată la Lice d'Arles. Cei de-acasă nu pré vedeau cu ochi buní legătura acésta. Fata trecea de-o cochetă și jumătate și părinții ei nu erau țėrani. Lui Jan însă îi căđuse la inimă Arlesiana și așa. El dícea:

„Am sé mor, decă nu va fi a mea!“

Ce mai calea-valea? Se hotări nunta pe după seceriș.

Intr'o Duminecă séra, în curtea cocióbei se terminase cu masa. Se făcuse chef. Logodnica nu fusese de față, dér tótă vremea se închina în sănătatea ei!... Un om veni la póťá și cu o voce tremurândă cerú sé-i vorbėscă stăpánului Estève, lui singur. Estève se ridică și eși în drum.

— D-le, îi díse omul, voiți sé vé dați báiatul după o femeie ușuratică, care a fost doi ani de díle amanta mea. V'o spun acésta și v'o dovedesc...; étá scrisori!... Părinții ei sciau tot și mi-o făgăduiseră; dér de când báiatul d-vóstré începú s'o curteze, nici ei și nici fata nu m'au mai suferit. După părerea mea însă cred, că ea nu póťe fi femeia altuia.

— De sigur! díse bétránul Estève, privind scrisorile, de sigur; vino sé beai un pahar de tāmăiósă.

— Mulțumesc, rėspunse strėinul, sunt pré necájit, ca sé-mi mai fie sete... și plecá.

Tatăl se reíntórse, părănd liniștit; își reluá locul la masă și petrecerea familiară se sfírși veselă.

Chiar în acea sérá bétránul Estève dimpreună cu fiul séu, eșirá la cámpe. Au stat cam mult acolo; Când se reíntórserá mama îi aștepta.

— Femeie, díse gospodarul, arătând la fecior...; înbrățiséză-l!...; e un nenorocit!...

*

De-atunci Jan n'a mai vorbit un cuvėnt despre Arlesiană. O iubea încă cu tóte astea și o iubea mai mult ca ori-când, de când o vėđuse la brațul altuia. El era prea mândru ca sé nu díca nimic; étá ce l'a omorít pe bietul báiat!... Iși petrecú dílele urmátore tăcut, par'că ar fi fost întepenit. Când venia séra, o lua pe drumul Arlelor și mergea... mergea până vedeai în asfințit turlele orașului. Ápoi se întorcea; nici-odată nu mergea mai departe.

Bieții lui părinți nu mai sciau, ce sé facă véđėndu-l întotdėuna trist și singuratic. Se presimția o nenorocire!... Intr'o dí la masă îl privi mamă-sa cu ochii plini de lacrimi și-i díse:

— Ascultă-mé Jan, decă o vrei cu tot dinadinsul o sé ți-o dăm!...

Bétránul roșu de rușine, îl sárutá pe frunte.

Jan făcú un semn, că „nu“, și plecá.

Din díua aceea își schimbá felul de viéță, prefăcėndu-se întotdėuna vesel, ca sé se liniștescă părinții. Îl vedeai la baluri, la petreceri și la jocurile de prin críșme.

Tatăl séu dícea: „E mántuit!“ Mama însă avea mereu temeri și-și supraveghia copilul. Jan durmia cu fratele séu mai mic, aprópe de locul unde se cresceau vermii de mătase, sėrmána bétránă își făcú un pat aprópe de camera báieților... Viermii de mătase puteau sé aibă câte-odată nóptea, puteau sé aibă nevoie de ea.

Intr'o dí de sėrbátore, în díua patronului gospodarilor era multă voie bună la colibă. Măncare și beutură din belșug. Se făcú foc de artificii și se aninără potop de lampioni de díferite culóri pe ramurile arborilor. Toți erau cu chef; chiar și Jan parea mulțumit. El o luá pe mamă-sa la joc; biata femeie plángea de bucurie.

Cătră sérá plecará sé se culce. Tótă lumea avea nevoie de odihnă. Jan n'a putut sé închidă ochii. Fratele séu mai mic povesti, că tótă nóptea a dus'o în-

Făcându-se apelul nominal, s'a constatat prezența a 14 și absența a 4 membri. Ne-au onorat cu prezența lor și d-l. noștriu din loc cu talmăciul său atât de iscusit în ale talmăcirii — ca delegații d-lui Bogărbu cercual.

S'a purces la prelegerea cu elevii de la temei „Comuna“ prin d-l învățător local, Al. Prunar. Prelegerile practice au avut scopul de a perfecționa pe învățător în meserie, adică de a-l face mai capabil întru aplicarea cu succes a cunoștințelor sale didactice. Această prelegere de model a fost însoțită până la fine de atențiunea încordată a tuturor membrilor prezenți. După o serie de observații făcute din partea unora, prelegerea a fost declarată cu unanimitate a fost foarte bine succedată. D-lui învățător i-s'a acordat mulțumită protocolară.

Protocolul adunării precedente s'a verificat prin M. O. D. B. Bonyi și d-l G. Măreșan, și de membru nou s'a înscris d-l Kirvai, inv. în Pișcolț.

După acestea a urmat citirea a două comunicări: a) „Drepturile cetățenului în comuna, comitat și stat“ de către d-l I. Raț, inv. în Simiclaș; b) „Vindecarea viciilor tinerimei; remediile desrădăcinării acestora, și ca un atare remediu principal: desrădăcinarea bibliotecilor populare“ de către d-l M. Ghirli, inv. în Portelec.

Ambele lucrări au fost ascultate cu cea mai mare atențiune și după reflexiunile obicuite s'au declarat de foarte bune. Aici am observat cu plăcere, că autorii acestor lucrări sunt unii dintre cei mai zeloși și mai activi învățători ai reuniunii noastre, și că vor fi predate unei comisiuni pentru mai detaliată cenzurare, se vor publica în organul reuniunii noastre.

Locul adunării viitoare s'a stabilit comuna Moftinul-nou, cu care ocazie d-l inv. local va ține cu elevii de școală prelegere practică, ér On. d-n Iosif Patachi și d-l Ioan Măreșan vor citi lucrări.

În fine după pertractarea unor agende de înt. res. special, adunarea la 1½ ore d. m. s'a închis.

Colegii ne-am întrunit apoi la masa ospitală a iubitelui nostru coleg Prunar, unde într'un șir lung de toaste și voie bună am petrecut timpul până de către séra, când toți apoi ne desrădăcim cu dorul de a ne vedea érași în așa frumoasă cetăție la următoarea viitoare în Moftinul-nou.

Cu regret am constatat la această adunare, că cei mai mulți dintre învățătorii acestei românesce. Fiind diaristica acel gr. competent, unde se espun dorințele, ori surzările mulțimei, unde se întâlnesc spiritele mai alese ale națiunii, unde se ventilează chestiuni de drept, de egalitate și libertate, și fiind ea un mijloc puternic de emulsiune la adevărata educațiune națională, s'ar fi iertat să lipsescă de pe masa nici un învățător român, pe lângă o fôie de specialitate, nici barem o fôie săptămânală românescă, d-lor! Numai puțină jertfă și atențiune, atunci ușor puteți ajunge la aceasta.

Fôie ca nrii de Duminecă ai „Gazetei“ și ca „Fôia Pop.“ rivalizéză atât în ce privește redactarea, cât și în ieftinătate cu cele care fôie săptămânală din patrie.

Bihoreanul.

Emigranții ardeleni în America.

Diarul „S. D. T.“ din Sibiu serie: s'a pus la dispoziție scrisoarea unui emigrant român din Ardeal, care actualmente se află în Warren, America de nord, și pe care o publicăm, ca avertisment pentru amatori de emigrări. Éta ce serie omul:

„Unul său doi câte dintr'un comitat trimis, după o muncă grozavă și viață amară de câțiva ani, ceva bănișori acasă. La unul său doi însă, cari au noroc, se vin nenumărați nenorociți, cari alérgă pe aici lipsiți de ori-ce mijloce și totuși trebuie să te miri, căți oameni trec dincóce. În fie-care săptămână sosesc 1--2 vapóre pline de lucrători, cu toate că și aici în orașele mici sunt brațe fără muncă cu sutele, ér în orașele

marii cu miile, și trebuie să te fii foarte fericit, decât capeți muncă. Apoi munca este așa de grea, că nu e cu putință să stai mai mult de trei zile. Vă rog, ceea-ce veți pute scóte de aici, să publicați în „Fôia Poporului“ și în toate gazetele. Cine vré să credă și nu vré să se înșele mai mult, că în America ar puté să-și afle norocul, va trage folos de aici. Căci din aceia, cari nu vor primi mijloce de acasă, ca să se pótă întórcé, de sigur jumătate vor peri aici. Eu rog din parte-mi pe fie-cine, care vré să plece în America, să se lase de asta și decât nu vré să se nenorocéză pe sine și pe întreaga familie, să trézescă mai departe și cinstit acasă. Cine nu vré să dea credă-mént diarelor, acelaia de bună sémă nu-i va merge bine. Nicí eu n'am vrut să cred nimica réu despre America, acuma véd însă că am fost înșelat, împrejurările sunt cu totul altfel, decât imi închipuim, fiindcă din 500 numai unul se află cu noroc și scotéla ce o face cine-va acasă, nicí odată nu se potrivește.

Ioan Marcu din Busd, comitatul Albei-inferioare.

Din tractul Bistriței.

Solnoc-Dobâca, Maiu 1902.

(Sfințirea fundamentului edificândei biserici din Feleacul-săsesc, tractul Bistriței.)

A 3-a zi de sf. Paști poporul român din Feleac, în frunte cu preotul său și cu d-l Stefan Todoran, apoi economii fruntași Ioan Dobies, Dimitrie Mărcan, învățător pensionat, Simion Moldovan ș. a. în-uflețiți de credință, că lumina altariului e lumina lui Christos, care luminezá pe toți, că puterea bisericeii e mai tare ca puterea ce cutremurá munții, dat'au ființă dorului lor și s'a pus fundamentul edificândei biserici gr. cat. române. Actul sfințirii s'a sévêrșit astfel:

Pe fundamentul bisericeii s'au ridicat ghirlande, cruci și cununii de flori naturale, ér la intrare în ușa de de-asupra era inscripția: „Osva intru cei de sus“. O mare mulțime de popor din sate și jur era de față. Cantorii cantau deja cântările itrosului, când la 8 ore dimineța se aude prin popor, că protopopul Bistriței, d-l Gerasim Domide e deja sub pórtă triumfală cu inscripția: „Bine-afii venit“, pregătită pentru primirea densusului. La intrarea în comună de către Chirales, unde strănepotul celui ce și-a sacrificat viața frânt pe róta pentru nație pe mocirla Salvei, d-l Stefan Todoran proprietar în Feleac, l'a primit cu o însuflețită vorbire.

Îndată după sosire preoții din tractul Bistriței: Teodor Moldovan din Măgeș, Eliseu și Ion Mureșan din Șieu Cristur, Alesandru Anca din Chirales, Cyril Negruț capelaul Bistriței, Groze din Harina, Basiliu Nechiti din Sebeșul-de-sus, Michail Bungardean din Bileag, Teodor Oltean din Ardan, și Ioan Bărsan din Rusciur; apoi preoții óspeți Elie Gordon din Bichigiu și Ion Botean din Apanușfalău s'au îmbrăcat în sfințele odăjdii și s'a început serviciul divin pe locul nou edificândei bisericeii.

În decursul sf. liturghii am observat în fruntea creștinilor adunați pe d-l locotenent Blândul, pe tipograful proprietar din Bistrița Ungurean, doi frați ai confratelui preot local Michail și alții. S'au rostit două predicii, prin preotul Oltean, alta la facerea apei și sfințirea specială a fundamentului bisericeii prin d-l protopop Gerasim Domide.

După sévîrșirea celor dumnezeesci preoțiimea și inteligența s'au întrunit la prânț în casa ospitală a preotului local Michail Baciú, ér poporul din vecini prin Felecani a fost ospétat asemenea cu o masă bogată. În decursul prânțului s'a închinat pentru episcopul decesan, pentru protopop, pentru preotul local, pentru d-l Stefan Todoran, pentru d-l Blândul, pentru dame, pentru edificătorul bisericeii d-l Ioan Moldovan, pentru popor etc.

După sfințire și între prânț s'a ținut și conferența preoțescă a tractului Bistrița în edificiul școlar, unde s'au desbătut multe lucruri de interes comun și s'a accentuat mai cu sémă fapta, că peste averea preoțescă zace întunec și pe când un bócter dela calea ferată este asigurat cu pensiuine, preoții și familiile lor pentru zilele negre sunt lăsați fără scut.

De aceea bun gând au avut fruntașii Feleacului, domnii Michail Baciú și Ștefan Todoran, când au înființat institutul „Buna“ asociare de credit și economii sub propria administrare pentru ajutorarea lor și a poporului. Aceste și alte lucruri frumoșe, ce s'au observat în Feleacul-săsesc din incidentul acestei festivități înălțătoare de inimă, au sădit în noi credința, că aprópe este vremea, când bunul Dumnezeu va încălzi inimile celor aleși și chemați să lucre pentru fericirea și a preoților de pe sate, cari sunt fundamentul și pétra din unghiu a bisericeii celei vii a lui Christos.

Dumnezeu ajute Felecanilor, să ajungă și sfințirea sf. bisericeii dimpreună cu actualii lor conducători.

Cel mai neînsemnat óspe.

ULTIME SCIRI.

București. 16 Maiu. Cu ocaziunea unei perchisițiunii domiciliare, ce s'a făcut mai multor Albanesi bănuți de uneltiri revoluționare contra guvernului turcesc, se dice, că s'ar fi sechestrat multe scrisori compromițătoare.

Paris 16 Maiu. Printre victimele din Saint-Pierre se află și 20 călugări ai ordului frances „Cluny“ și 160 alumnii ai comunității „St. Duch“; au pierit 37 de frați și 200 eleve. Intr'un hotel s'a găsit un cadavru ținând în mână o bucată de pâne, ceea-ce dovedesce, că nenorocirea venise atât de repede, încât ómenii nicí nu se putéu gândi să scape — Vulcanul Pelée amenință cu erupțiunii noué. Pe vulcan s'au format trei cratere noué. Vulcanul „Soufriere“ a pricinuit o colosală catastrofă. Lava a acoperit tot într'o grosime de patru urme. Plóia de foc continuá St. Vincent a fost evacuat. Întréga insulă presentă aspectul unui ocean de foc.

Salonic, 16 Maiu. O bandă înarmată muntenegénă a pètruns în orașul Scutari și a omorít pe șeful poliției. Trupe turcesci au isgonit banda. Pórtă a trimis întăriri de trupe.

Literatură.

„Cuvéntări bisericesci de Massillon“ traduse din organul frances de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al dieceei de Oradea-n-are.—D-ja la 1898 apăruse în Oradea-mare cartă cu titlu de misionar, care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator eclestic frances. Pr dicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăritén, și fie-care este pusă la aceea Duminecă sau sêrbătoare, cu o cêre evanghelice se potrivește predică.—Un volum elegant de peste 400 pagini în 8º cu portretul lui Massillon. Traducerea se distinge printr'un limbaj și aer. Prețul 5 colóne (6 Lei 50) plus 30 bani porto. Se afla de vândare la Tipografia A. Mureșianu, Braș v.

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob N. Colescu, editura lui Dr. E. Drăianu. Tipografia lui Heinerich Uhrmann din Timișoara 1895 O cãrticică de mângâere sufletescă, care costă legată 3 colóne plus 10 bani porto. — Se află de vândare la Tipografia „A. Mureșianu“.

„Rugăciune de pocăință“ către Domnul nostru Isus Christos și cele 12 Vineri mari de peste an. Folositoare pentru ori-ce creștin. Brașov 1902. Prețul 20 bani cu porto cu tot. Se află de vândare la Tipografia A. Mureșianu.

Produțiunea teatrală în Bistrița.

Bistrița, 13 Maiu 1902.

Onorată Redacțiune! Mă bucur, că mi-se dá ocaziune a-ve scrie și din Bistrița noastră despre lucruri frumoșe, plăcute și înălțătoare de inimă. Imi iau deci libertate a-vé împărtași, că Duminecă la 11 l. c. Reuniunea meseriașilor români din Bistrița a dat o produțiune teatrală împreună cu joc în sala cea mare dela „Gewerbeverein“, care a reușit peste așteptare de bine. Piesa teatrală „Sâmbata morților“, dramă populară în 5 acte, deși n'a prea fost acomodată pentru diletanți, întru cât e o piesă greu de jucat și ar trebui actori esceleți ca să producă efect cu ea, totuși meseriașii noștri și domnișórele, cari au avut roluri, s'au achitat destul de bine de sarcina luată asupra-le. Au escelat indeosebi d-șóra Aurelia Titon în rolul Ilenei și domni Ióan Găzdac în rolul lui Petrila morarul sgârcit, care mai bucuos își desmoștenesce fata și își îngropă banii în pământ, decât să și-o mărite după Ionel, fostul lui ucenic de móră, precum și George Muțiu în rolul lui Ionel ca ibovnicu Ilenei.

După produțiunea teatrală, care s'a sfîrșit numai la 12 ore din nópte a urmat petrecere cu joc, care a durat până în órile zilei.

Cred, că decât cele 200—300 invitări trimise străinilor, s'ar fi trimis Românilor, atât succesul moral, cât și cel material era și mai îmbucurător.

Cu bucurie trebuie să spun, că reuniunea română de cântări din Bistrița, care cam de 2 ani s'a fost suspendat activitatea, Duminecă la 11 l. c. s'a ținut adunarea generală, s'a reorganizat, s'a reactivat din nou, alegându-și de președinte pe d-l protopop Gerasim Domide și de vice-președinte pe d-l Ciril Negruțiu, capelan.

Sergentul.

Mulțumită.

Domnul Iuliu Pop, comerciant în Brașov — succesorul lui M. și L. László — a dăruit bisericeii noastre 2 patrachire în preț de 40 cor.; d-l Ioan A. Botezan ca fă de strugar născut în Tohanul-vechiu și sora d-sale Bucura, au dăruit 2 stative lucrate în strug, în preț de 25 cor.; d-l Michail Alexe și soția Maria n. Dobaș din București au dăruit o perdea la ușa împăratescă din s. biserică în preț de 27 cor.; véduva Eva Nic. Crăciun din Tohanul-vechiu a dăruit o sfită neagră în preț de 42 cor.; Niculae M. Stoica și soția Eva n. Nicórá au dăruit o pânzătură pentru altar în preț de 13 cor. 40 fil.; Ana G. Stoica n. Bobinca a dăruit 3 pânzături pentru icóne în preț de 8 cor.; d-l Benjamin Clococean și soția Elena n. Stoica au dăruit 2 icónite în preț de 4 cor. Tutozor acestor marimonioși dăruitori li-se aduce în numele s. bisericeii căldurosă mulțumită. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă!

Tohanul-vechiu, 3 (16) Maiu 1902.

Moise Brumboiu, adm. paroch gr. cat.

Dare de sémă.

Cu ocaziunea produțiunii societății sodalilor români „Lumina“ din Brașov, dată la 15 Aprilie v. 1902, au binevoit a suprasolvi următorii domni: I. Ciurcu 3 cor. 80 b., P. Dima 1 cor., D. D. Furnică 1 cor. 60 bani, G. Dima 1 cor., D. Stinghe 1 cor., I. Pufu 80 b., V. Popa, căpitan 80 b., Preșmerean, comptabil 80 b., C. Căciulă 80 b., I. Avrigean 60 b., I. O. 60 b., A. Bobiț 40 b., G. Urzică 40 b., G. Ancón 20 b., F. A. 5 cor., Șincan Victor 2 cor., Dr. E. Meșian 2 cor. 60 b., N. Balea 1 c., M. N. 80 b., Pușcariu 80 b., B. Baiulescu 2 c., G. Barla 80 b., D. Făgărășan, profesor 2 cor., și d-na Sofia Enghiușliu 2 cor.

Primescă marimonioși donatori sincerile mulțumite ale societății noastre.

Brașov, din ședința comitetului, ținută la 27 Aprilie v. 1902.

Dr. Sterie Stinghe, George Saftu, v.-președinte cassar.

Cum se pregătesce șunca.*)

Pentru a avea o bună șuncă, trebuie a se proceda în modul următor:

Spetele și șoldurile, ce se iau dela porci, după-ce au fost curățite de păr și spălate bine, decă voim a le avea sub formă de șuncă, se aședă într'un vas mare (într'un hârdău), ca să pôtă să fie acoperite cu saramură, căci decă ar rămâne descoperite, ar prinde mucigai, s'ar învineți și din această cauză nu ar rămâne roșii, ca să fie plăcute vederii.

Aședarea în saramură se face astfel: Se socotesce de fie-care spată (șuncă), care ar avea o greutate de 6—8 kilograme, 250 grame sare și 100 grame salitră. Sarea se amestecă bine cu salitră. Acum pe fundul vasului (hârdăului) în care se aședă șunca, se pune sarea amestecată cu salitră, și după aceea se pune șunca, apoi se pune éráși un rând de sare amestecată cu salitră, și apoi se pune a doua șuncă, și așa mai departe. Cu alte vorbe, fie-care șuncă se găsesce între două rânduri de sare.

După-ce șuncile s'au aședat, vasul se acopere și se pune într'un loc, unde aerul să fie uscat și cald, ca să nu inghețe și se lasă șuncile să stea în saramură 15 zile.

Decă voim, ca slănina séu mușchiilor porcului să-i facem șuncă, procedăm tot ca la șuncă, numai, în loc de 15 zile, lăsăm să stea numai 10 zile în saramură.

După 15 zile, șuncile se scot din saramură, le atărnam de cui într'o odaie și le lăsăm o zi ca să se sbicescă de prea multa umezélă ce conțin. Apoi le punem la fum 2 séu 3 zile, după cum și fumul este mai tare.

Șunca trebuie să se fiarbă numai în apă curată 2—3 ore; se pôte pune însé piper, cuișóre, ér nu vin, după cum obicei-nesc unii. După-ce șunca a fiert, se lasă să se răcescă chiar în apa în care a fiert, fiind-că în casul acesta este mai mustósă și mai gustósă.

Slănina, decă nu se topesce, se sară și se lasă vreo 5 zile, ca să se ia sare, după aceea se pune la fum, unde se lasă să stea vre-o 7—10 zile séu mai mult, după cum și fumul este mai mult séu mai puțin. Sătenii își afumă slănina în podul casei, mai cu semă aceia, cari n'au coș la casă. Slănina afumată se păstrează mai bine pentru vară, decă cea neafumată.

Unii măcelari, după-ce au lăsat slănina ca să se ia sare, pun pe deasupra un strat subțire de ardei. Slănina astfel preparată i se mai dă și slănină ardeiată.

Slănina, atât afumată cât și neafumată, i-i are întrebuințarea ei în bucătărie. Ca slănina să nu se strice, trebuie păstrată într'o odaie, unde aerul să fie rece și uscat. După cum se sară și se afumă slănina, tocmai așa se sară și se afumă și altă carne de porc, spre a se păstra mai bine, când nu se întrebuințază prospătă în bucătărie. La noi în țară, (România) carnea ca și slănina de porc, se caută mai mult de străini, decă de populațiunea noastră indigenă, și mai mult ierna, decă vara. În alte țări din Europa occidentală, carnea de porc se întrebuințază aproape zilnic în bucătărie, și mai mult decă carnea de vacă și de oie.

celor ce se interesază pentru loteria de clasă se recomandă zarafia institutului „Nationale Wechselstuben Actiengesellschaft“ în Budapesta, căci abstrăgând dela aceea, că câștigurile cele mai multe s'au făcut cu losuri cumpărate d'acolo, apoi și cautiunea de 330.000 cor. depusă de institut la direcția loteriei, oferă deplină garanție pentru împlinirea exată a obligamentelor cătră cumpărătorii de losuri. Comitenților din provincie, la dorință institutul le plătesce câștigurile cât de mari, prin mijlocirea băncilor din provincie, séu case de economii, fără provisiune ori spese.

* Din cartea „Alcătuirea unei gospodării rurale“ de Vasile S. Moșu, profesor. Ediția II. București. Editura „Librăriei Școlilor“ C Sfeta Strada Lipseanilor 11. Preț 3 Lei

Nóptea înălțării în Sicilia.¹⁾

(Binecuvântarea turmelor.)

Tótă Sicilia veghează în nóptea înălțării Domnului. În tótă insula se aprind focuri de bucurie, ca și la sf. Ioan. — Christos s'a înălțat la cer și la cer se înalță flăcările, rugăciunile, sufletele... Femeile din Trapani²⁾ espun pănurile la aerul de nópte, convinse fiind, că Dumnezeu va da binecuvântarea sa vestmintelor familiei. În Catania³⁾ focurile se chiamă *vamparigghi* și poporul aruncă în flăcări uneltele vechi de casă. În Palermo⁴⁾ scena de nópte e spectaculosă și fantastică, aici se face binecuvântarea vitelor. E o aglomerație și o gălăgie enormă. Se aud sunete de flaut, și loviturile surde ale tobei. Turmele năvălesc din tóte străđile principale ale orașului. Și înaintea turmelor, ce se înmulțesc mereu, ca nisce torente vii, merg cântăreții de flaut, chitară, grupuri vesele de fete, cari jócă cântând. În tóte părțile capre, oi, boi, muli, asini și... căpărari, păcurari, boari, mulatieri. Și pe pepturile tuturor acestora atărnam stole de lână roșie, săculețe pline de sare; chei mari, lanțuri de coral usate, rupte de o parte și legate de o panglică de mătăasă roșie, córne de coral, colți de porc sălbatic, fôrfeți de rac, peștișori de sidex... și tóte acestea contra farmecelor și deochiului.

Însé talismanul cel mai puternic contra relelor este calul de mare; puternică este și cursa durerii de gât (anghina), care este un séculeț, conținând capul unei vipere prinsă de viuă și omorită într'o zi de Vineri.

Se observă, că la binecuvântarea animalelor, cele două sexuri se nu se amestecă: bărbații dómnele, copiii forméză grupuri separate. Animalele sunt aședate pe lângă zidurile dela „Foro Italico“; și după aceea păstorii aprind lanterne roșii mână turmele spre un fel de vale pe țermurile mării, și aici pe o înălțime se presentă un preot bătrân îmbrăcat în stihar alb. Cu un gest maiestos și ritual preotul binecuvântă turmele și le stropesce cu apă de mare. Și clopoțelele continuă cu sgomotul asurđitor. Bătrânul preot dispare apoi, păstorii cotinuă stropirea sacră, scotând apă din mare cu șustarele, apoi mână înapoi turmele binecuvântate între nouă sunete de flaut, de dobe. — Se face ziua.

Trad. din l. italiană de O....

Vinul botezat.

Ceea-ce vă spun, s'a întemplat în pivnița unui ovreu vândător de beutură, crășmar adecă. Mie mi-a spus-o Gavrița Florii Gavriții din Chiuag. Că lui cine i-a spus-o, nu știu.

Erau cam 20 litre de vin numai pe fundul unui butoi. Vinul era bun, însé foc de tare. În apropierea butoiului era un vas desfundat cu apă. Evreul bag' semă n'avea fântână în curtea crășmei, și aducând apa din depărtare, ca să rămână rece, o ținea în pivniță.

Simțind vinul, că în vecini de el e apă, pe care el tot-déuna de câte-ori se întâlnea cu ea, o lua în ris și hulă, îi duse: „Ce cauți în vecini de mine, urito? Nu ț-i rușine să umbli tot în piciorul meu? Și aici m'ai aflat? Te-ai ridicat până la mine, cum vęd, dér nu ț-i puterea cum ț-ar fi vrerea. Cu mine pe un scaun n'o să seđi nici odată, buna mea, căci eu, cel-ce port numele „vin“, sunt cel mai nobil și mai prețuit dintre tóte becurile lumii.“

— „De-ai fi cel mai prețuit n'ăși ajunge tot în apropierea ta și pe masă“, duse smerita apă.

— „Și mare cinste și podóbă mai faci mesei,“ duse vinul zimbând cu hohot. „Te

¹⁾ Sicilia este o insulă a Italiei în marea Mediterană. Are trei milioane locuitori.

²⁾ Trapani, vechiul Drepanum, oraș cu port în Sicilia, 38.231 loc.

³⁾ Catania, oraș cu port în Sicilia, 121.000 loc. Patria lui Bellini.

⁴⁾ Palermo, vechea capitală a Siciliei, cu 2 porturi, universitate și 205.000 loc

beau babele, pe când femeile cele frumoșe și bărbații nici că se uită la tine. De tine nimeni nu horesce, cel-ce mă bea pe mine, de-ar fi în drum spre spândurători, și ar hori.“

— „Laudă-te gură, ca ecă pumnul. De n'ăși fi eu, cea hulită de tine, omenimea ar peri între cele mai grozave chinuri — de sete. Măi! nici cel ce mi-i contrar de mórte nu pôte trăi fără ca să mă guste. De nu până e sănătos, când e bolnav trebuie să mă bea. Dér focul ce tu îl aprinđi în rinzele bețivilor, cine-l stinge? Eu... apa.“

— „Inzadar te umfli, babă apă, că vei păți ca brósca cea din poveste, care voia să fie cât boul; eu, ori-ce vei dăce, sunt mai pe sus decă tine. Sunt stimat mai mult decum ești tu. Tu te afi în tóte gârlele, ba chiar și n'ogașele drumurilor, până când pe mine ómenii mă câștigă cu multă sudóre. Scii tu bine cu câtă trudă se pun viile și mai scii, că la tóte petrecerile ómenilor, eu sunt în fruntea mesei. De n'ăși fi eu, adevărată veselie n'ar fi pe pământ.“

— „Fală gólă, straiță ușoră, încređutule și nineratule. De n'ăși fi eu și de n'ai avea noroc cu mine, ai peri încă în flóre.“

— „Mintți, îi duse mánios vinul, mintți mincinós'o; auđi, mintți. Tu ești nimea din nicăirea, albă și sarbădă, eu mă potrivesc ca aurul și sângele cel curat. Sunt galben și roșu. Plin de vieță și de tarie.“

Ovreurul, fiind-că consumătorii de vin din crășmă cerură o cantitate mai mare de beutură, decă avea el în butoiu, ca nu cumva cutarele să-i deie cu „iaga“ în cap, și mai de dorul de câștig, ce gândi ce nu, întră în pivniță, scutură vasul și vędând că-i puțin vin în el, turnă din vasul cu apă și-l spori.

— „Te botezăi, nerușinatule“, îi duse apa plină de mândrie amestecându-se cu vinul. Vinul se dete învins și nu duse nimic. Ajungând pe masă, fața lui ca a omului bolnav, era sarbădă. Numai da scâtei ca până acolea, căci de slab ce era, nu-l cunosceai d n apă.

Jidanul vędând că bun lucru a șgodit și că ispravă de bun folos și-a făcut, când a făcut amestecătura aceea, lăsata învêț fiilor lui, că nici ei să nu măsure vinul în crășmă așa după cum l'a lăsat Dumnezeu, ci botezat cu... apă.

Antoni Pop.

Vorbe înțelepte.*)

— E o dulce simțire a îmbetrării cu o consciință onestă, par'că ai fi în societatea unui amic de bine.

Plutar.

— E bine a fi ferm prin temperament și flexibil prin reflecțiune.

Vauvenargues.

— Pe măsură ce îmbetrănim, câmpiile, arborii ni-se par din ce în ce mai frumoși. În mod instinctiv ne simțim ast astfel mândri de ceea ce iese din pământul în care în curând odichni-ne-vom și noi.

— Revoluțiune? Sfârșitul unei miserii și începutul alteia.

— Am auđit pe imbecili cerând. ca arta să represinte natura.

Chincholle.

— Nici un om nu e atât de sărac, ca să nu pôtă face un act de caritate; nici un om nu e atât de inferior, ca să nu pôtă face un act de demnitate.

Mantegazza.

— Nici sărăcia nu pôte înjosi sufletele mari, nici bogăția nu pôte înalța pe cele josnice.

Vauvenargues.

— Moda este o spoială, care nu prinde decă pe mediocrități.

Rochebrune.

* Din cartea „Vorbe înțelepte“, cule e de Aurel C. Popovici.

— Sărac nu este cel ce nu are nimic, ci cel-ce nu vrea séu nu pôte munci.

— Cei-ce n'au cărmuire, cad ca frunzele: ér mântuirea este intru mult sfat.

Solomon, Pilde, Cap. XI.

Calendarul săptămănei.

APRILIE. (1902) are 30 zile. PIER

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	5 S. m. Irina	181 + Ros. Ven.
Lun.	6 Sf. și dreptul Iov	192 + Ros. C. m.
Mart.	7 S. m. Acație	20 M. Bernardin
Merc.	8 S. ap. Ev. Ioan	21 Felix
Joi	9 S. prof. Isaia	22 Iulia
Viner	10 Ap. Simion Zilot.	23 Desideriu
Săm.	11 S. m. Mochie	24 Iohama

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 16 Maiu 1902

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor. fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	14 50
"	Grău mijlociu . . .	14 40
"	Grău mai slab . . .	13 50
"	Grău amestecat . . .	11 50
"	Săcară frumósă. . .	10 —
"	Săcară mijlociă. . .	9 00
"	Orz frumos . . .	8 —
"	Orz mijlociu. . .	7 00
"	Ovės frumos. . .	6 80
"	Ovės mijlociu . . .	6 20
"	Cucuruz . . .	8 80
"	Mălaiu (meiū) . . .	8 10
"	Mazăre. . .	24 —
"	Lințe . . .	15 —
"	Fasole . . .	9 —
"	Sēmēnță de in . . .	24 —
"	Sēmēnță de cânepă . . .	8 25
"	Cartofi. . .	1 90
"	Mazărliche. . .	— —
1 kilă	Carne de vită . . .	— 90
"	Carne de porc . . .	1 04
"	Carne de berbec. . .	— —
100kil.	Său de vită prospēt. . .	44 —
"	Său de vită topit. . .	64 —

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

PUBLICAȚIUNE

Prin această se aduce la cunoștință publică, cumcă **móra proprietarilor din Tohanul-vechiu**, constătătóra din 3 petri, dintre care una înstruată și pentru făină fină, construită după un sistem nou cu transmisiuni, se dă în arēndă prin licitațiune publică pe 3 ani decursivi, începând din 1 Iunie 1902, până la 1 Iunie 1905; prețul arēndei în bucate după cum se adună la móră.

Ziua de licitațiune este fixată pe 25 Maiu n. a. c. la 11 ore a. m.

Doritorii de a lua în arēndă, au de a pune un vadiu de 120 coróne séu în lărtii de valóre.

Condițiunile de arēndare se pot vedea în fie-care zi în casa morii, precum și la primăria comunală.

Tohanul-vechiu, în 13 Mai 1901.

530,1—1. Biroul morii.

De inchiriat

În comuna Zernesci, strada Riuului Nr. 294, este de inchiriat dela 1 Iunie, 1 **prăvălie cu 3 încăperi, curte, magazin și cuptor de pâne.**

A-se adresa la proprietarul Ioan Reuță în Zernesci. 531,1—1.

Din cauza mutării

se vinde ieftin **4 holde și o grădină mare** cu pomi roditori, frumos cultivată în mărime de 771 stânjini □. **Casă de leucit, grăjd etc.** La poziție sănătósă și frumósă, pentru zidit vile fórte acomodată. **Conducătoare apă** — Informații se dau tot acolo de ingrijitorul. 532

— Strada Țințășilor nr 36/a. — (515,1—3)

Hotel „Pomul verde“, Braşov.

Am onoare a face On. public cunoscut, că
Grădina și Salonul de sticlă s'au deschis.
 Bucătăria recunoscută ca foarte bună. Asemenea și beuturile naturale și escelente.

Serviciu cu atențiune și prompt.

Pentru nunți, banchete și societăți stă salonul la dispoziție.

Prețuri moderate.

Abonament prânz și cină se dă și afară.

Cu deosebire pentru Domnii călători recomand **Hôtelul cu 25 odăi** bine aranjate și estine.

Omnibus și birji la fie-care tren.

Rugându-mă de sprijinul On. public, mă recomand

cu totă stima:

George Sorea,
 hoteller.

500 fl. plătesc celui ce va
 durere de dinți, ori îi va
 miroși gura, după ce va folosi
apa de dinți

a lui **Bartilla**, o sticlă **70 bani.**
 (Pentru pa-hetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Se se cêră pretutindenea apriat apa
 de dinți a lui Bartilla. Denunțări de
 falsificare vor fi bine plătite. La locu-
 rii, unde nu se pôte căpêta, trimt 7
 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle
 cu 9 cor. franco.

Se capêta în **BRAȘOV** la farmacia
 D-ului Victor Roth și la farmacia in-
 gerul pazitor, Terșu grăului Nr. 7.

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de mai sus într'adevăr o merită

„Picăturile rusesci“

ce se prepară în farmacia
 D-lui **VASILIE MIJIN** din Melencze.

Aceste „Picături rusesci“ ar trebui se nu
 lipsescă din nici o casă. Ele sunt un mijloc
 neintrecut și escelent contra durerilor interne,
 de stomac, mistuire, materiță și intestine.

În timpul cel mai scurt dispar durerile
 amintite; lucră într'un mod binefăcător în con-
 tra sgârșiturilor, vânturilor (colică) și diarho-
 e, delătură grêta și neplăcerile provenite în urma
 stricării stomacului și din rēcêlă, liniștesc grê-
 ța și face apetit; delătură respirațiunea grea,
 în lipsă estremă potolesce tusa și ajută la
 desfacerea flegmei, pusă pe puțină vată la dinți
 găunoși ușurează durerea.

Prețul 1 cor. 60 bani (80 cr.)

Dacă se trimite înainte 2 cor. (1 fl.) medi-
 camentul se expediează francat.

„Picăturile rusesci“ veritabile se pot căpata
 numai în farmacia

D-lui **VASILIE MIJIN** în Melencze,
 10—20. (429) (comitatul Torontal).

KWIZDA

Fluid restituțional

se întrebuințează în grajdurile curții, precum și
 la miliție și la civili de 40 de ani pentru întă-
 rirea după stravații mari, precum și la scrierire,
 încoadaea nervilor etc. El face pe cal capabil
 de umblat, extra-ordinar la trenaj.

— Veritabil numai cu marca de sus. —
 Se capêta în toate farmaciile și drog. din Austr.-ung.

Deposit principal la
FRANZ JOH. KWIZDA
 k. u. k. Oestr. k. Rumân. u. fûrstl. Bulg. Hoflieferant.
 Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

DEPOSIT
 de articole
 igienice.

DEPOSIT
 de mărfuri de gumi
 din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețuri curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.
 Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Deschiderea Stabilimentului

de

* HYDROTHERAPIE *

din băile de aburi ale Eforiei școlilor române din Braşov
 (Strada Prundului Nr. 4.)

va avê loc în **1 (14) Maiu a. c.** Órele de consultațiune me-
 dicală sunt în fie care și dela 7—9 a. m. și dela 4—5 p. m.

Prospecte și informațiuni se pot lua dela administrația băilor.

521,3—5

Administrațiunea.

A V I S.

În prăvălia I. G. EREMIE au sosit

Specialități proprii precum:

Cerașe noue 1 kl. c. 2.—	Agrise 1 litru —.60
Mazere verde (bob) " " —.68	Halva Ederne , preparată
Cararabe (Gulii) 1 buc. fil 8—12	expre pentru export de
Fasole verde 1 kl. cor 1.10	vară cu Vanilie 1 kl. c. 2.60
Cartofi noi (Bari mari) 1 kl. fil. 40—50	Dtto fără cutie " " 3.—
Sparangel Sollo 1 kl. c. 1.40—1.60	Dulcețuri de totfelul 1 " 2.60
Paradise roșii 1 kl. c. —80—1.10	Cașcaval gras excel. 1 " 1.36
Castraveți noi 1 buc. fil. 30—40	Brânză secuescă I-a cal. 1.12
Ceapă mare egiptiană , cea	Emenhaler . . . 1 kl. 2.60
mai bună pentru gătit 1 k. —32	Caș de carpați . " " 1.60
la 100 kl. deodată cor. 29.—	Șuncă feartă I-a . " " 3.20

Tóte aceste speliatități se află numai în prăvălia

I. G. EREMIE

Strada Hirscher nr. 1. (lângă Mutzig).

Numai marfă prospêtă garantată solidă și elegantă.

Prăvălie nouă!

Cel mai ieftin deposit de încălțăminte.

Deóre-ce am primit cantități foarte
 mari de încălțăminte pentru dame, bărbați
 și copii în fasónele cele mai nòuă, din
 fabricele cele mai renumite, Karlsbad,
 Viena, Paris și Pesta etc.

Fiind prăvălia mea prea mică pentru
 așa colosală cantități, sunt silit
**a vinde tóte mărfu-
 rile cu prețuri iefti-
 ne de mirare!**

Pentru Bărbați:

1 pár. ghete simple de vacș, ga- rantat solid 2.60
1 " " cu beset de vics ga- rantat solid 2.90
1 " " bocanc de vics solid 3.80
1 " " galoșate cu lac solide 4.30
1 " " bocanc de iuft. galb. 4.50

Pentru Dame:

1 pár. ghete patent cu zug, solide 2.60
1 " " Gems " nasturi 3.50
1 " " " " " " 4.20
1 " " " " " " șirete . . 3.80
1 " " de mânușe cu lac . . 4.—
1 " " de piele galbină de gems cu nasturi . . 4.20

Pantofi de Dril, dela 93 cr. în sus. Ghete mici pentru copii dela 60 cr. în sus.

Comande la mësura se efectuează prompt și cu mare acurateță.

I. D. AVRIGEANU

DEPOSIT și CONFECTIUNE de ÎNCĂLȚĂMINTE,
 Braşov, Strada Porții nr. 34, la trei stele. **

Principiul meu este, ieftin, bun și vinđare multă.

La prea înalta poruncă a

Maiest. Sale Apost. c. și reg.

a XXII Lote-rie de stat c. r.

pentru scopuri comune militare filantropice.

LOTERIA acêsta

unică în Austria legal concesionată,

conține: **17.822 câștiguri în bani gata**

Suma de coróne **442.850.**

Câștigul principal

200.000 Coróne bani gata.

Tragerea urmêză irevocabil la 12 Iunie 1902.

Un los costă 4 coróne.

Losuri se capêta la secția loteriilor de stat în Viena III Vordere Zoll-
 amtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, tele-
 graf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpăratori gratis.

Losurile se trimit franco.

Dela Direcția c. r. a loteriei.

Secția loteriei de stat.

Cel mai mare efect antiseptic.

PAO
 apă de spălat gura
 în formă de prav.

Deposit en gros pentru Braşov
 la **JOHANN ORENDI.**

Se capêta în farmaci, Droguerii, Parfumerii etc.

Cu gust, practic și ieftin.

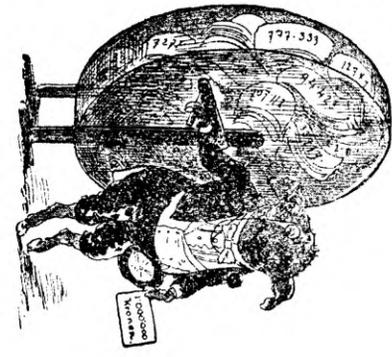

CĂȘTIGUL PRINCIPAL 1.000,000 CORÓNE.

Vivat fortuna!

Losurii de classă nouă

LOTERIA X-a de CLASSĂ REG. UNG.
 pentru tragerea din 22 și 23 Maiu 1902 st. n. se capătă la
MOHAILOVITS & MUSSBÄCHER în Brașov.
 MISSA pentru classa primă B.

Coróne 12.— 6.— 3.— 1.50
 Lei noi 12.50 6.40 3.20 1.60

Porto cu 40 filer mai mult.
 Porto cu 60 bani mai mult.

INTINDE NOROCULUI MÂNA!

Mulți au fost favorisați de noroc cumpărând un los dela noi!
Loteria de classă reg. ung. privil.

Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din
100.000 Losuri 50.000 se sortează cu câștiguri
 în bani gata.

Cel mai mare câștig eventual
1.000,000 Coróne.

1 Preaiu 600.000, 1 câștig á 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000,
 80.000, 70.000, 2 á 60.000, 1 á 40.000 5 á 30.000, 1 á 25.000, 7 á 20.000,
 3 á 15.000, 31 á 10.000, 67 á 5.000, 3 á 3.000, 432 á 2.000, 763 á 1.000,
 1238 á 500, 90 á 300, 31700 á 200, 3900 á 170, 4900 á 130, 50 á 100,
 3900 á 80, 2900 á 40 Adeca:

13,60.000 coróne, Trei-spre-dece milióne 160 000 coróne.

GLÜCKSKALENDER.											
Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 978	S 2 36151	S 1 86576	M 1 21212	M 1 6556	S 1 38200	M 1 40453	D 1 51647	S 1 80641	D 1 83261	F 1 83540	S 1 83953
D 2 26879	S 2 53703	S 2 17769	D 2 48026	D 2 35302	S 2 57285	D 2 64162	D 2 70532	M 2 84752	M 2 91400	S 2 2887	D 2 10453
D 3 51378	S 3 21717	S 3 38297	M 3 65064	S 3 52597	S 3 83087	D 3 83393	S 3 83677	D 3 17330	S 3 21625	S 3 32701	D 3 37410
D 4 65828	M 4 83953	M 4 59571	D 4 83493	D 4 74377	D 4 86023	D 4 92740	S 4 6303	M 4 38179	D 4 39000	M 4 51630	D 4 53722
D 5 83540	M 5 10453	M 5 83183	D 5 95379	S 5 83785	M 5 17703	D 5 23081	M 5 34500	S 5 56307	S 5 64321	M 5 65900	D 5 79766
D 6 2887	M 6 37410	M 6 89815	D 6 25319	S 6 8451	D 6 28304	S 6 44307	D 6 52501	F 6 81102	S 6 83347	M 6 83602	D 6 84303
D 7 92701	M 7 53722	M 7 19805	D 7 48553	D 7 35353	S 7 65509	D 7 58038	M 7 74309	S 7 85119	M 7 92291	D 7 3040	D 7 10631
D 8 51630	F 8 79766	F 8 38913	D 8 65309	D 8 38913	S 8 38913	D 8 83429	F 8 83709	S 8 17341	D 8 21611	F 8 34480	D 8 4303
D 9 65900	F 9 84303	S 9 60001	D 9 83521	D 9 59716	S 9 75916	D 9 93411	F 9 6556	M 9 89200	M 9 40453	S 9 51647	D 9 55177
D 10 83602	S 10 10634	S 10 83202	D 10 96623	S 10 83838	S 10 9 86576	D 10 21212	S 10 35302	D 10 57285	D 10 64462	S 10 70532	D 10 80641
D 11 4040	S 11 38117	M 11 91382	D 11 978	S 11 8558	M 11 17769	D 11 18026	M 11 48026	D 11 83087	M 11 83393	M 11 83677	D 11 84752
D 12 34480	D 12 55176	M 12 19824	S 12 26879	S 12 36451	D 12 69571	F 12 65664	D 12 74377	D 12 86023	S 12 92740	D 12 6303	D 12 17330
S 13 51647	M 13 86641	M 13 38959	S 13 51378	S 13 53703	D 13 83183	S 13 83493	D 13 83785	S 13 17703	M 13 23081	M 13 34500	D 13 38179
M 14 70532	D 14 81752	D 14 60043	S 14 65828	D 14 79717	D 14 83915	S 14 95379	M 14 8451	D 14 8451	D 14 44307	D 14 52501	D 14 56307
M 15 1647	M 15 17330	M 15 83261	D 15 83540	M 15 83953	M 15 19805	M 15 25319	D 15 33533	M 15 58038	M 15 65653	F 15 74309	S 15 81102
M 16 6303	S 16 83179	S 16 91400	M 16 2887	D 16 10453	S 16 35913	D 16 48553	F 16 53079	M 16 83429	M 16 83709	M 16 83709	D 16 83810
M 17 34500	S 17 55597	S 17 21625	D 17 32701	F 17 37410	M 17 60001	D 17 65809	D 17 75916	D 17 86576	D 17 93411	D 17 93411	D 17 17344
M 18 52501	M 18 81102	M 18 39000	D 18 51630	S 18 53722	D 18 83202	D 18 83521	M 18 17769	M 18 17769	M 18 24212	M 18 35302	D 18 38260
M 19 74309	D 19 85119	D 19 64421	D 19 65900	S 19 59722	M 19 91382	F 19 96623	D 19 8558	S 19 83297	S 19 48026	D 19 52501	D 19 57285
S 20 83709	M 20 17344	M 20 83347	S 20 83602	S 20 83602	M 20 84303	S 20 978	D 20 36451	D 20 59571	S 20 65664	M 20 74377	D 20 83087
D 21 6556	D 21 38200	D 21 92291	S 21 4040	D 21 10634	S 21 38959	S 21 26879	D 21 53703	D 21 53703	M 21 83493	D 21 83785	D 21 86023
D 22 35302	S 22 57285	F 22 21611	D 22 34480	M 22 38117	D 22 60043	M 22 51378	D 22 79617	D 22 80315	D 22 95379	D 22 8451	S 22 17703
D 23 52597	S 23 83087	S 23 40453	D 23 51647	D 23 55176	S 23 83261	D 23 65828	S 23 83953	M 23 19805	M 23 25319	S 23 35302	M 23 38200
D 24 74377	S 24 86641	S 24 64462	D 24 70532	F 24 80641	M 24 91400	D 24 83540	S 24 10453	D 24 38913	D 24 44307	S 24 55597	D 24 58038
D 25 83785	M 25 17703	M 25 83393	D 25 83677	S 25 84732	D 25 21625	D 25 2887	S 25 37410	S 25 60001	M 25 65809	M 25 75916	D 25 83143
D 26 8451	D 26 38200	D 26 92740	S 26 6303	S 26 17330	M 26 39000	F 26 32701	D 26 53722	D 26 91382	D 26 83824	D 26 83824	D 26 86576
S 27 55597	M 27 58038	M 27 23081	D 27 34500	M 27 38179	D 27 64421	S 27 51630	D 27 79766	D 27 91382	S 27 96623	M 27 8558	D 27 17769
M 28 53079	D 28 83143	D 28 44307	D 28 52501	D 28 56307	D 28 83347	S 28 65900	M 28 83303	S 28 19824	M 28 978	D 28 96623	D 28 38297
M 29 59716	S 29 55597	S 29 74309	D 29 52501	D 29 56307	D 29 81102	M 29 83602	D 29 10634	S 29 38959	D 29 26879	F 29 34480	D 29 59571
M 30 83838	S 30 83429	D 30 83709	D 30 85119	D 30 85119	S 30 21611	D 30 4040	F 30 38117	M 30 60043	M 30 51378	S 30 79717	M 30 83183
D 31 8558	S 31 93411	S 31 93411	S 31 93411	F 31 17344	M 31 84480	S 31 55176	D 31 55176	D 31 55176	D 31 65828	D 31 65828	D 31 83815

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem **Geburtstage** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an **jedem Tage** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei **ungehender** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intréga întreprindere e pusă sub supravgherea statului.
 Prețul original al **losurilor** stabilit după plan Clasa I.:
 Pentru o optime (1/8) fl. —.75 séu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1 50 séu cor. 3.—
 „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ 6.—; „ întreg (1) fl. 6.— „ 12.—
 Se trimet cu **ramburs** séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se expedéză după tragere. Planul oficióse gratis.
 Ne rugăm comande de losuri originale a se trimite direct la noi până în

22 Maiu a. c.

A. TÖRÖK & Co.
 casă de bancă
 Budapest, VI Theresienring 46/a.

Multe și fórté mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume în timp scurt peste cinci și jumătate milióne de coróne.

Scrisóre de comandă de tăiat.
Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.
 Binevoři a trimite Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.
 Suma de fl. a se lua cu ramburs, ur- (Ce nu convine mézá cu mandat postal. } se ștergeți).